

srpen 2023 / číslo 7 / ročník 5

ZPRÁVODAJ

Celostátní síť pro venkov

Rychlý
přístup
k článkům

**Evropské dotační
prostředky podporují činnost
mladých zemědělců**

Zahraniční exkurze

Jednotná žádost

Na návštěvě vinohradu

Webové
stránky

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

Vážení čtenáři,

jedním z hlavních cílů Celostátní sítě pro venkov (CSV, Síť) je takzvané síťování. Navazování kontaktů, hledání partnerů, aktivní práce v našich regionech, osvěta v zemědělství. Koordinátoři se svými partnery a místními akčními skupinami (MAS) pořádají akce pro zemědělce i veřejnost, setkávají se s nimi přímo v terénu, řeší příklady dobré i špatné praxe, propagují Program rozvoje venkova 2014–2020 a Strategický plán Společné zemědělské politiky na období 2023–2027. Hlavním cílem je, aby naši zemědělci co nejlépe čerpali dotační tituly a náš venkov se tím úspěšně rozvíjel.

V aktuálním čísle Zpravodaje jsou pro Vás připraveny informace o zrealizovaných akcích, které pro Vás připravili regionální koordinátoři Sítě či pracovníci sekretariátu Sítě z MZe. V široké obsahové nabídce naleznete například výstupy ze zahraničních exkurzí, příběh z jednoho vinohradu či popis neobvyklého projektu.

**Těšíme se na další setkání s Vámi.
Kolektiv Celostátní sítě pro venkov**

V září se můžete těšit na:

Propagační akce

Dožínky Petrovice 2023
02. 09. 2023
RO Praha

Lidový rok
02. 09. 2023
RO Olomouc

Dožínky v Bělé pod
Pradědem
02. 09. 2023
RO Olomouc

Najdi si svého farmáře
02. 09. 2023
RO Opava

Slavnosti úrody –
jarmark v Poříčanech
09. 09. 2023
RO Praha

Prezentace CSV na
výstavě Zahrada Čech
2023
09. 09.–14. 09. 2023
RO Ústí nad Labem

Dožínky Olomouckého
kraje
09. 09. 2023
RO Olomouc

Prezentace CSV na výstavě
Zahrada Čech 2023
09. 09.–14. 09. 2023
RO Ústí nad Labem

Ovčácké slavnosti na
Santově
16. 09. 2023
RO Olomouc

Celostátní výstava mladé
drůbeže, králíků, holubů,
morčat
a exotického ptactva
& okresní dožínky
16. 09. 2023

Poznejte náš venkov
23. 09. 2023
RO Praha

Dožínkové slavnosti
30. 09. 2023
RO Olomouc

Seminář s exkurzí

Inspirativní projekty
PRV v Kraji Pernštejnů
13. 09. 2023
RO Hradec Králové

Venkov je náš svět –
setkání teorie s praxí
13. 09.–15. 09. 2023
RO Praha

Projekty na Orlicku
22. 09. 2023
RO Hradec Králové

Možnosti obnovitelné
energie na farmách
30. 09.–01. 10. 2023
RO Ústí nad Labem

Zahraniční exkurze

Možnosti spolupráce
v oblasti zemědělské
produktivity v Chorvatsku
16. 09.–21. 09. 2023
RO Brno

Exkurze za inspirací
a příklady z praxe v oblasti
sociálního zemědělství –
Německo, Holandsko
25. 09.–28. 09. 2023
RO Brno

Exkurze ČR

Moderní minulost VI:
Inovativní řešení v
pestré a stabilní krajině
20. 09.–21. 09. 2023
RO Opava

Krásný a úspěšný venkov
s PRV 2014–2020
20. 09. – 21. 09. 2023
RO Hradec Králové

Přenos zkušeností mezi
MAS Karlovarského kraje
a MAS Plzeňského kraje
25. 09.–27. 09. 2023
RO Ústí nad Labem

Kombinovaná exkurze

Soběstačný venkov
07. 09.–08. 09. 2023
RO Hradec Králové

Konference

v rámci Tematické
pracovní skupiny s názvem
„Z farmy na vidličku“
26. 09 – 27. 09. 2023
SZIF

Online setkání partnerů s názvem

Partnerská základna
Celostátní síť pro venkov
26. 09. 2023 v 8:30 hod.
RO Hradec Králové

OBSAH

srpen 2023 / číslo 7 / ročník 5

Akce CSV 2023..... 5

Kde jste nás mohli v letošním roce potkat.....5

Zahraniční exkurze6

Jednotná žádost7

Řídící orgán CSV – informační „okénko“ ... 7

Národní konference VENKOV 2023.....7

LEADERfest 2023.....8

Evropské dotační prostředky podporují
činnost mladých zemědělců8

Pozvánka na podzimní konferenci v Plzni.....9

Země živitelka 2023 – pozvánka
na stánek CSV10

Nová podpora demonstračních činností
pro precizní zemědělství v rámci 16. kola
příjmu žádosti z Programu rozvoje
venkova 2014–202010

Regiony 12

RO Praha

CSV na slavnostním otevření
Salvátorského rybníka 12

Inspirace vybraných MAS a úspěšné
projekty PRV na území MAS Střední Polabí.... 13

RO Hradec Králové

Nová role venkova v decentralizované
regionální energetice aneb za komunitní
energetikou na Opavsko..... 14

Zemědělský den 15

RO České Budějovice

Do ovocných sadů na Plzeňsko..... 16

Za zkušeností do venkovské
komunity v Holandsku 18

RO Ústí nad Labem

Transfer zkušeností z MAS Pardubického
kraje do MAS Karlovarského kraje 19

RO Brno

SMART možnosti podpor pro organizace
působící ve venkovském prostoru.....20

Z pole na vidličku aneb zemědělec
není nepřítel lidstva..... 21

RO Olomouc

Program rozvoje venkova v Českém ráji..... 22

Exkurze za projekty Programu rozvoje
venkova 2014–2020 do Polska.....23

RO Opava

Zelený čtvrtek pro zelenější region26

Farm to fork – na pozvání do Lotyšska.....27

Program rozvoje venkova..... 28

Projekt podpořený z Programu
rozvoje venkova – Varhany znějící.....28

Rozhovor s Jaroslavou Saifrtovou, DiS.....29

Téma: Na návštěvě vinohradu..... 31

Dětský koutek 35

Celostátní síť pro venkov – kontakty ... 36

ZPRÁVODAJ CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

Periodicita: 1x–2x ročně

Datum vydání: srpen 2023

ŠÉFREDAKTOR: Ing. Lenka Horníková

REDAKČNÍ RADA: kolektiv Celostátní sítě pro venkov

GRAFIKA: Kateřina Fabiánová

JAZYKOVÁ KOREKTURA: Mgr. Erika Hanáčková

FOTO NA TITULNÍ STRANĚ: Archiv CSV

Více informací k akcím Sítě naleznete na:

www.szif.cz/cs/celostatni-sit-pro-venkov

FB: Celostatnisitprovenkov

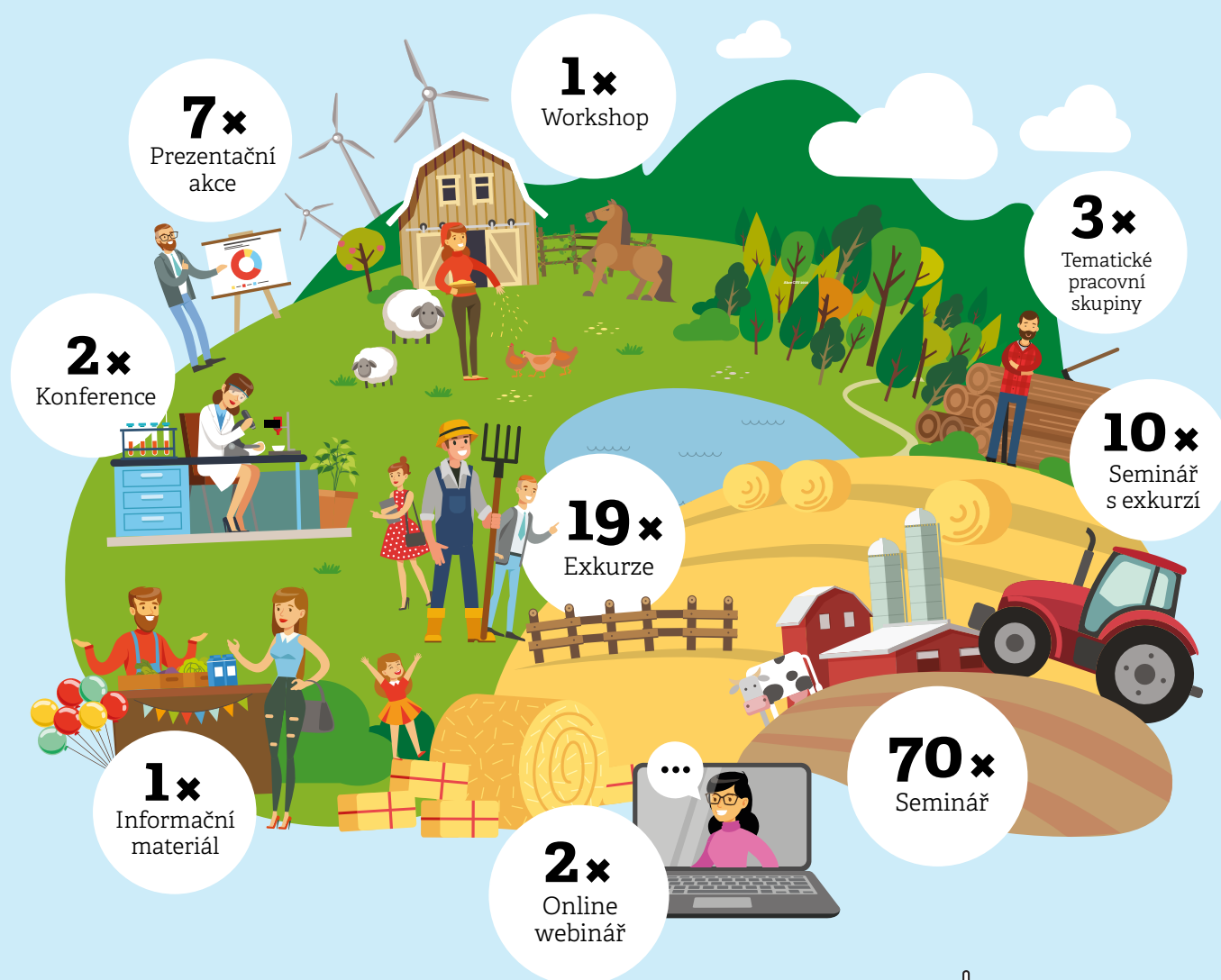
www.eagri.cz/venkov

Kde jste nás mohli v prvním pololetí roku 2023 potkat

Ohlédnutí za první polovinou roku 2023

V prvním pololetí jsme na regionální úrovni uspořádali 129 akcí pro 9 265 účastníků. Největší zájem je tradičně o semináře, kterých bylo 70, z toho se 58 seminářů týkalo Jednotné žádosti. Pro zájemce, kteří neměli možnost kamkoliv dojet, byly 2 webináře online. Dalších 10 seminářů jsme zkombinovali s exkurzí. K tématu monitoringu zemědělských ploch za pomoci družicového systému, tzv. AMS (Area Monitoring System), jsme organizačně zajistili 14 akcí. O tom, jak probíhaly další „síťácké“ akce, se můžete dozvědět více nejen ve Zpravodaji, ale také na webových stránkách SZIF a MZe.

Akce pořádané CSV na regionální úrovni v roce 2023 k 30. 6. 2023:

Zahraniční exkurze

Foto: Pomalovaná síla na skladování obilí jsou společně s muzeem lákadlem pro turisty. **Zdroj:** Archiv CSV

Dohromady 19 exkurzí za pololetí zajistila Celostátní síť pro venkov pro mladé zemědělce, zástupce MASEk, starosty, zemědělce a osoby aktivně se podílející na rozvoji venkova. Jednalo se celkem o 13 domácích, pět zahraničních a jednu kombinovanou exkurzi. Akcí se zúčastnilo 668 účastníků. Přestože se jedná o jednu z finančně nejnákladnějších částí naší práce, inspirace je pro rozvoj českého venkova zásadní. Do zahraničí jsme vyrazili konkrétně do Nizozemí, Německa, Bavorska, Lotyšska a Polska.

Energeticky soběstačné obce, komunitní energetika a nízkouhlíkové zdroje energie, to jsou jen dílčí zkušenosti, ze kterých bude třeba do budoucna stále více čerpat. Inspirativním je stejně tak třeba informační systém s centrálním registrem producentů. Zemědělci sami kvitují například výrobní postupy či zajímavé a netradiční způsoby ochucování produktů nebo různé způsoby distribuce výrobků k zákazníkovi. Oceňují rovněž udržování tradic velkých tržnic ve městech, kde se nabízejí produkty farem ze širokého okolí, ale třeba i praktické příklady motivace zaměstnanců, aby v zemědělství zůstávali.

Vzhledem k různým klimatickým, legislativním a kulturním podmínkám nelze samozřejmě všechny poznatky získané z exkurze po každé v České republice aplikovat, ale některé hlavní myšlenky, přístupy a nápady účastníci dokáží přizpůsobit zdejším podmínkám a bezesporu využít pro svůj další pracovní a podnikatelský rozvoj. ■

**Zpráva ze zahraniční exkurze
"Mosty mezi teorií a praxí"**

Jednotná žádost

Novinky, změny a způsob podání Jednotné žádosti byly hlavní náplní seminářů, které v rámci svých aktivit zajistila Celostátní síť pro venkov pro zemědělskou veřejnost během dubna a května. Akce Státního zemědělského intervenčního fondu a Ministerstva zemědělství obsahovala 58 odborných seminářů a zavítalo na ně 7161 posluchačů. Další, kteří se nemohli zúčastnit osobně, využili online formu připojení a mohli si vybrat hned ze 2 webinářů. Dohromady se jednalo o 573 přihlášených.

U jednotné žádosti je důležité připomenout, že všichni žadatelé musí mít zřízený a funkční Portál Farmáře, který je třeba před dohodnutou návštěvou OPŽL (Oddělení pro příjem žádostí a LPIS Veřejný registr půdy) vždy vyzkoušet přihlášením do svého účtu. Je třeba být zapsán v evidenci zemědělského podnikatele, splnit podmínku aktivního zemědělce a vyplnit v Portálu farmáře průřezovou přílohu Identifikace příjemců. Bez výše uvedeného by nešlo Jednotnou žádost vůbec podat. Školitelé na seminářích zdůraznili, že všichni žadatelé musí dodržovat pravidla podmíněnosti (DZES), pokud nespádají do výjimek. Zásadní novinkou je, že všichni zemědělci během roku projdou kontrolou AMS, takže všechna pole budou prověřena. K častým chybám patří například nesprávné zákresy v žádosti, nedostatečná výměra biopásů, nesplnění požadovaných půdoochranných technologií. ■

Řídicí orgán CSV – informační „okénko“

Národní konference VENKOV 2023

Hostitelem letošního ročníku konference se stalo severomoravské město **Frýdlant nad Ostravicí**. Ve dnech 16.–18. května 2023 více než 300 účastníků využilo příležitosti vyměnit si zkušenosti zaměřené na rozvoj venkova.

V rámci programu byly připraveny 4 workshopy a byly zorganizovány exkurze za příklady dobré praxe na 5 trasách. Fotografie a výstupy z jednotlivých bodů programu naleznete na:

Národní Konference Venkov 2023
(Venkov, eAGRI)

LEADERfest 2023

Tradiční festival příznivců a přátel místních akčních skupin (metody LEADER) se v letošním roce konal **ve dnech 7. 6.–9. 6. 2023 v areálu broumovského kláštera**. Téma letošních workshopů byla: „Společně pro přírodu“, „Regionální rozvoj a spolupráce“, „Destinace bez hranic?“, „Komunitní energetika“, „Spolupráce jako součást vzdělávání“ a „Aspekt spolupráce v sociální oblasti“.

Zajímavé konkrétní podněty pro svoji vlastní práci mohli účastníci získat v rámci exkurzí na osmi místech v okolí Broumova. Bližší informace k dění na festivalu naleznete na:

LeaderFest.cz

Evropské dotační prostředky podporují činnost mladých zemědělců

Zahájit podnikání v zemědělské oblasti není vůbec jednoduchá věc, zvláště pak pro mladou generaci. Mladí začínající zemědělci byli dotačně podporováni z evropských financí již v rámci Programu rozvoje venkova 2007–2013 i 2014–2020 a nejinak tomu bude i ve Strategickém plánu Společné zemědělské politiky na roky 2023–2027 („SP SZP“).

Již v 1. kole příjmu žádostí SP SZP (v termínu od 22. 8. do 12. 9. 2023 – [1. kolo příjmu žádostí intervencí rozvoje venkova ze Strate-](#)

[gického plánu Společné zemědělské politiky 2023–2027 \(Dotace, eAGRI\) \(mze.cz\)](#)) je vyhlášena intervence 49.75 – Zahájení činnos-

ti mladého zemědělce. Na konci června 2023 proběhl pro budoucí žadatele na MZe kombinovaný informační **seminář/webinář**. Záznam z akce a jednotlivé prezentace jsou zveřejněny na webu MZe [Záznam webináře k 1. kolu příjmu žádostí Strategického plánu SZP na období 2023–2027 a 16. kolu příjmu žádostí z Programu rozvoje venkova 2014–2020 konaného dne 28. 6. 2023 \(Dotace, eAGRI\)](#).

A kde mohou zájemci z řad mladé generace získat informace zaměřené na praktické znalosti, zkušenosti a aktuální novinky v zemědělské prvovýrobě? Vedle různých regionálních seminářů a exkurzí, které jsou pořádány v rámci regionálních aktivit Celostátní sítě pro venkov, je možné se přihlásit na akci, která je pro mladé zemědělce v posledních letech pravidelně

připravována na národní úrovni. V letošním roce proběhla konference **ve dnech 7.– 8. února 2023 v Kostelci nad Černými lesy**. Více detailů o programu se můžete dočíst na webu MZe:

Pozvánka a program konference (eAGRI)

Pozvánka na podzimní konferenci v Plzni

Začátkem října 2023 přivítá město Plzeň účastníky XXIII. Konference pozemkových úprav. Bližší informace o připravovaném programu naleznete na webu MZe:

Státní pozemkový úřad
a
Ministerstvo zemědělství, Celostátní síť pro venkov
si vás dovoluují pozvat na
XXIII. Konference pozemkových úprav
"Fakta, příležitosti a perspektivy pozemkových úprav"
konající se
5. - 6. 10. 2023
PRIMAVERA Hotel & Congress centre
Nepomucká 1058/128, Plzeň
Akce se koná pod záštitou ministra zemědělství a hejtmána Plzeňského kraje.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

XXIII. Konference pozemkových úprav 2023 (Venkov, eAGRI)

Země živitelka 2023 pozvánka na stánek CSV

Tradiční mezinárodní agrosalon ZEMĚ ŽIVITELKA, který prezentuje nejširší nabídku zemědělských oborů na jednom místě, otevře své brány návštěvníkům ve čtvrtek 24. 8. 2023. Na Výstavišti v Českých Budějovicích je v **pavilonu T 1** připraven pro zájemce o dění v českých regionech **stánek Celostátní sítě pro venkov**.

Srdečně Vás zveme na expozici, kde budete mít příležitost se seznámit se zajímavými aktéry rozvoje venkova a získáte aktuální informace v oblasti evropské dotační politiky. ■

**země
živitelka**
24-29/8/2023
České Budějovice

Nová podpora demonstračních činností pro precizní zemědělství v rámci 16. kola příjmu žádosti z Programu rozvoje venkova 2014–2020

V termínu od **22. 8. 2023 do 12. 9. 2023** bude možné podávat žádosti o dotaci na operace **1.1.1 Vzdělávací akce a 1.2.1 Informační akce**. Nově je možné v rámci **1.2.1 Informačních akcí žádat i na demonstrační činnosti**.

Žadatel, tj. subjekt akreditovaný nebo pověřený Ministerstvem zemědělství nebo demonstrační farma vedená v seznamu Ministerstva zemědělství, si může v rámci projektu pořídit stroje a zařízení pro precizní zemědělství vyjmenované v Pravidlech pro žadatele. Jedná se o řadu strojů a zařízení od senzorů přes systémy řízení po specializované polní roboty pro rostlinnou výrobu. Výše možné investice je až 5 mil. Kč způsobilých výdajů, ze kterých je stanovena dotace – v závislosti na počtu účastníků na příslušných informačních akcích.

V 16. kole bude rozděleno až 140 mil. Kč, přičemž hlavní část alokace – 100 mil. Kč

je určena právě na operaci 1.2.1 Informační akce.

Další **novinkou**, která platí i pro operaci 1.1.1 Vzdělávací akce, **je zavedení jednotkových nákladů i na exkurze** pořádané v rámci projektu. Stejně jako v předchozích kolech příjmu platí, že výdaje za akce formou seminářů, přednášek či kurzů jsou rovněž prokazovány jednotkovými náklady. Povinnost prokazování výdajů a provádění výběrových

řízení se vztahuje tedy pouze na pořizované investice.

Podrobné informace o podmínkách pro poskytnutí dotace na výše uvedené operace naleznete na internetových stránkách Ministerstva zemědělství www.eagri.cz/prv. ■

eAGRI →

Regiony

**Regionální odbor
Praha**

Sít na slavnostním otevření Salvátorského rybníka

Foto: Salvátorský rybník je místem pro skutečný relax.

Zdroj: Archiv CSV

Přerov nad Labem – Slavnostního otevření Salvátorského rybníka se v pátek 9. června 2023 dočkala středočeská obec Přerov nad Labem na Nymbursku. Akce se zúčastnili Věra Kovářová, místopředsdkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, Petra Pecková, hejtmanka Středočeského kraje, a ředitel pražské zoo, Miroslav Bobek. Své zastoupení na místě měla také Celostátní síť pro venkov, neboť Státní zemědělský intervenční fond jako platební agentura evropských i národních podpor pro zemědělství a venkov byl prostřednictvím MAS Střední Polabí administrátorem dvou úspěšných projektů Programu rozvoje venkova 2014–2020 (PRV), které přispěly k celkové úpravě prostranství obce.

Na stánku CSV bylo možné získat informace o Společné zemědělské politice a úspěšných projektech Programu rozvoje venkova. Obci byl prestižením pásky slavnostně předán obnovený rybník Salvátor s upravenými břehy, nově vysazenými stromy, lavičkami a dalšími úpravami. **Kombinací projektů** z několika evropských programů a za podpory Středočeského kraje byla komplexně

Foto: Sít je vždy připravena informovat zájemce o dotace.

Zdroj: Archiv CSV

upravena centrální část obce, kterou se nyní mohou místní pochlubit jako místem pro odpočinek a setkávání.

Program rozvoje venkova zajistil pro pořádání společenských a kulturních akcí **30 nových laviček, osvětlovací techniku a také párty stan.** Druhým dotačním počinem PRV jsou **veřejné toalety s automatem**, které rozšiřují nezbytné zázemí. V rámci doprovodného programu bylo do upraveného rybníka vypuštěno na 100 karasů obecných. Jedná se přitom o rybu, která expanzí jiných druhů ryb a změnou podmínek pro život téměř zmizela z našich vod. Tento počín je součástí širšího projektu Zoo Praha. Rybník Salvátor je jedním ze čtyř, kde byla tato, nyní již vzácná ryba, vysazena. Obec Přerov nad Labem je známá především Polabským skanzenem a hned vedle položeným renesančním zámekem s renesančními psaníčkovými sgrafity (jedná se o obrazce na zdi vzniklé poškrabováním dvou různě obarvených omítek). ■

Foto: Veřejné toalety s automatem jsou jedním z počínů PRV.

Zdroj: Archiv CSV

Autorem textu: Miroslav Prokop

Regionální odbor
PrahaInspirace vybraných MAS
a úspěšné projekty PRV na úze-
mí MAS Střední Polabí

Střední Polabí – Celostátní síť pro venkov ve spolupráci s MAS – Střední Polabí, z.s. uspořádala koncem května 2023 jednodenní exkurzi na území Středočeského kraje, kde pořádající MAS působí. Účastnili se jí zástupci obcí a neziskových organizací i zástupci z okolních MAS. Exkurze cílila na tři podnikatelské subjekty v okolí Čelákovic – jahodárnu v Sedlčáncích, farmu Žiro v Nehvizdech a firmu Polabský grunt v průmyslové zóně v Čelákovících. Každý z těchto subjektů podniká v jiném segmentu. **Společným jmenovatelem je využití projektů PRV pro rozvoj firmy.**

Z celkově 6 projektů nám nejvíce představila

Foto: Jahodárna Sedlčánky ohromila hned na úvod.

Zdroj: Archiv CSV

Jahodárna Sedlčánky. Rodinné firmě pomohly projekty PRV k diverzifikaci výroby, aby se snížila rizika spojená se sezonností. Základem je pěstování jahod. Díky zavlažovacímu systému a pěstování na černé fólii je možné sklízet úrodu až tři měsíce. Fóliovníky využívají i při pěstování čerstvé zeleniny, odbyt zajišťují prodejem ze dvora. Projekty PRV podpořily nákup balící linky na jahody. Obzvláště zaujal projekt zakoupení **zařízení na krátkodobé**

Foto: Odpadové dříví firma plnohodnotně využije.

Zdroj: Archiv CSV

šokové zchlazení jahod, které prodlužuje životnost ovoce bez chemických přísad a změn v kvalitě produktu, jeho chuti či vzhledu. Mimo hlavní sezónu zeleniny a jahod firma vyrábí biobrikety, k čemuž napomáhá zařízení pořízené s podporou dalšího projektu PRV. **Naftový agregát** slouží jako zdroj energie v provozu nové linky na štěpkování a další zpracování dřeva a výroby biobriket. Nákupem agregátu se řeší nedostatečná kapacita přenosové sítě v místě podnikání. Zbytkové teplo z jeho provozu se využívá k sušení produktů. Zaměstnanci firmy obsluhují agregát a mimo sezónu pracují v lesích, kde sází stromky. Plnohodnotně firma využije také odpadové dříví. Štěpkováním získává materiál pro výrobu briket. Když připočteme **pořízení přihrnovače a nakladače na překládání štěpků**, je zřejmé, že je tu k vidění promyšlené rodinné hospodaření, které využívá PRV k pořízení nových technologií, nutných k rozvoji konkurenceschopnosti firmy.

Neméně zajímavé byly další dvě zastávky. Farma Žiro připomínala výzkumný ústav. Je jediným výrobcem, který v Česku vyrábí očkovací látky pro zemědělské plodiny jako šetrnou a levnější alternativu k chemickým hnojivům. Jedná se o produkty obsahující půdní bakterie, které se aplikují spolu s osivem do půdy a dodávají rostlinám základní prvky – dusík a fosfor. Také pomáhají zpřístupňovat draslík a další mikroprvky. Navíc mají schopnost rozkládat posklizňové zbytky, produkují půdní enzymy. **S podporou PRV** tu zakoupili zaříze-

Foto: Zařízením úpravy bezlepkové směsi na výrobu těstovin firma rozšířila své portfolio.

Zdroj: Archiv CSV

ní na výrobu **očkovacích látek**, které se poté aplikují do půdy. Třetí zastávka patřila firmě Polabský grunt. Jejich činnost je založena na vývoji a výrobě bezlepkových potravin a zavádění dalších inovací zaměřených na zdravý životní styl a zdravé stravování. Předmětem projektu PRV bylo **technologicky nové zařízení úpravy bezlepkové směsi na výrobu těstovin**. Firma tím rozšířila portfolio výrobků a zvýšil se objem dodávek požadovaných čerstvých potravin. Závěr exkurze se odehrál na zámku v Brandýse nad Labem, v sídle MAS - Střední Polabí, z.s. Kromě vyhodnocení exkurze zde proběhla obsáhlá diskuse nejen k navštíveným projektům, ale také debata o aktuálních tématech spojených s SP SZP 2023–2027. ■

Autorem textu: Miroslav Prokop

Regionální odbor Hradec Králové

Nová role venkova v decentralizované regionální energetice aneb za komunitní energetikou na Opavsko

Zpráva z akce

Opavsko – Energetická soběstačnost se stala hlavním tématem dvoudenní exkurze, kterou zorganizovala místní akční skupina MAS Holicko, o.p.s., v rámci aktivit Celostátní sítě pro venkov ve dnech 30. a 31. března 2023. Cesta vedla na Opavsko. Od roku 2012 se tu tématem zabývá Místní akční skupina Opavsko z.s. (MAS Opavsko). **Energetické společenství tu vzniklo mezi vůbec prvními v České republice.**

Jednotlivými zastávkami a programem provedl účastníky akce ředitel MAS Opavsko, Petr Chroust, který účastníkům předával

Foto: Vlastní distribuční síť zásobují teplem i elektřinou obecní budovy.
Zdroj: Archiv CSV

odborné, ale hlavně praktické zkušenosti přímo z terénu.

V průběhu exkurze měli účastníci možnost vidět různá technická řešení komunitní energetiky. V Budišově nad Budišovkou nahlédli, jak to může vypadat, když se to s inovativním způsobem výroby a využíváním energie vezme skutečně „od podlahy“. Město v roce 2019 vytvořilo vlastní malou distribuční síť pro teplo i elektřinu s inteligentním řídicím systémem pro trojici obecních budov (obecní úřad, školu, kulturní dům). **Propojit se zde podařilo plynové kotle, kogeneraci, kotelnu na biomasu a fotovoltaické panely.**

V Melči návštěvníky přivítalo větrné a deštivé počasí, v podstatě ideální podmínky pro téma větrných elektráren. V letošním roce se rozběhly ve větrném parku Moravice – Melč **další 4 větrné elektrárny s výkonem 2MWp.**

Deštivé počasí už exkurzi neopustilo, a tak byl koncept propojení obecních objektů v Míkolajicích rozebrán hlavně v místní hospodě. Prezentovala se **unikátní technologie na biomasu, kontejnerová jednotka WaVe a fotovoltaická elektrárna s bateriovým uložištěm.** V sále proběhla diskuze nad přednostmi a úskalími komunitní energetiky. Na téma navázal i večerní workshop, na nějž dorazil starosta obce Litultovice, Jan Birgus, který představil pilotní projekt ověření „sw“ řešení pro komunitní energetiku (ČEZ Inovace) na objektech obce.

Páteční den zahájila návštěva firmy HON, a. s., v obci Skřipov. Firma zabývající se výrobou nábytku vybudovala a provozuje ekologick-

Foto: Ve větrném parku Moravice - Melč mají další 4 větrné elektrárny.
Zdroj: Archiv CSV

ký centrální zdroj tepla (spaluje odpad z dřevovýroby), kterým vytápí část obce Skřipov. Autobusem se účastníci přesunuli do obce Větrkovice, do areálu společnosti Zemědělské a obchodní družstvo SLEZSKÁ DUBINA, kde se skupiny ujal jeho předseda, Ing. František Hellebrandt. Bylo velmi příjemné vidět a slyšet soulad mezi potřebami obyvatel obce a snahou zemědělského družstva vyjít jim vstříc. Na místě proběhla prohlídka celé farmy, včetně bioplynové stanice. Poslední zastávkou byla prohlídka hasičské zbrojnice v obci Větrkovice a setkání se starostou obce, Miroslavem Černochem. ■

Autorem textu: Miroslava Stárková ve spolupráci s MAS Holicko, o.p.s.

Regionální odbor Hradec Králové

Zemědělský den

Hradec Králové – Již podvanácté se letos v červnu uskutečnil Zemědělský den Mžany pořádaný Zemědělskou akciovou společností Mžany ve středisku v Sověticích. Bohatý program patřil široké veřejnosti, zejména pak dětem a mládeži. Na seznamu bylo předvedení a hodnocení užitečnosti zvířat, prezentace středních zemědělských škol z regionu, propagace včelařství, lesnictví a myslivosti a v neposlední řadě přehlídka moderní zemědělské techniky.

Akce je výstupem projektu spolupráce s názvem „Partnerství pro venkov“ mezi zemědělskou společností a místní akční skupinou z území Královéhradeckého kraje Hradecký venkov, o.p.s.

Foto: Program patřil široké veřejnosti, dětem a mládeži.
Zdroj: Archiv CSV

Celostátní síť pro venkov se v rámci této významné regionální akce úspěšně prezentovala s Programem rozvoje venkova 2014–2020 a Strategickým plánem Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, a to **formou informačního stánku a výstavou zemědělské techniky pořízené prostřednictvím PRV.**

Vzhledem k řadě novinek v čerpání dotačních prostředků z evropských i národních zdrojů se letos akce zúčastnili i pracovníci Centrálního

Foto: Oblíbená propagace moderní zemědělské techniky.
Zdroj: Archiv CSV

pracoviště a Regionálního odboru Státního zemědělského intervenčního fondu z Hradce Králové, kteří byli připraveni zástupcům zemědělských subjektů podávat **teoretické informace i praktické rady s použitím aplikace AMS** (jedná se o moderní způsob monitoringu zemědělských ploch za pomoci družicového systému) a GTFoto žadatelům. Na stánku byly pro návštěvníky k dispozici informační materiály ke Strategickému plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, PRV a CSV. Účelem akce byla výměna zkušeností mezi jednotlivými zemědělský-

mi subjekty a navázání nových vztahů, představení regionálních producentů a prezentace úspěšných žadatelů Programu rozvoje venkova 2014–2020. Široké veřejnosti je v rámci akce představována zemědělská technika a živočišná a rostlinná produkce. Akci navštívilo téměř 2500 účastníků, na stánek zavítala především zemědělská veřejnost. ■

Autorem textu: Miroslava Stárková

Foto: Na stánek Sítě zavítali především zemědělci.
Zdroj: Archiv CSV

Regionální odbor České Budějovice

Do ovocných sadů na Plzeňsko

Plzeňsko – Dvoudenní exkurzi zaměřenou na ukázky inovativních způsobů hospodaření v sadech, pěstování ovoce a na prezentaci projektů financovaných z PRV 2014–2020 v oblasti zpracování místní produkce s důrazem na ovoce a ochranu sadů v květnu uspořádaly Celostátní síť pro venkov ve spolupráci s Uníí ovocnářů jižních a západních Čech, z.s.

Exkurze 30 osob, převážně ovocnářů z jižních a západních Čech, začala u Oldřicha Kříže v jahodárně na severním předměstí Plzně. Pan

Kříž účastníkům představil **inovativní způsob** pěstování jahod jak venku, tak **v tunelech**. Inovativní pěstování jahod spočívá v tom, že sazenice jahod rostou a plodí ve speciálním substrátu, jehož součástí je **rašelina, hydrogel a správná výživa**. V 90 l substrátu se pěstuje 10 rostlin. Pan Kříž odebírá pravidelně vzorky rašeliny a doplňuje výživu, což se mu vrací na výtěžnosti, která je až 2,5 kg jahod na rostlinu. Tunely mají 95% propustnost světla, a proto je chuť jahod pěstovaných v tunelu a chuť jahod pěstovaných venku jen nepatrně jiná.

Další část exkurze pokračovala přes ulici ve firmě FYTOS fruit. Majitel firmy, Pavel Voráček, účastníky pozval do pěstitelské školy, kde jim ukazoval pěstování a množení ovocných stromků. Ročně se v této školce **připraví 250 000 stromků**, které se vyvážejí do celého světa; třešně jsou zapěstovávány na podnožích španělských odrůd. Pan Voráček účastníkům ukázal speciální technický izolant, kde

se pěstují rostliny pro účely experimentální botaniky. S účastníky exkurze také pohovořil o přínosech PRV pro ovocnáře a podělil se o své zkušenosti s čerpáním finančních prostředků z tohoto dotačního programu.

Foto: Ve školce připraví 250 000 stromků, které se vyvážejí do celého světa.
Zdroj: Archiv CSV

Na Tachovsku v Kolowratových sadech skupinu přivítal Martin Kaufner. Se svými kolegy představil novou **inovativní elektronickou evidenci sklizně a elektronický skladový systém**. Poté proběhla prohlídka sadů s představením stříhu stromů a způsobu ošetření stromů tzv. vybroušením. Všechny odrůdy jablek vyžadují, aby se v době květu v jejich blízkosti nacházela jiná kvetoucí odrůda, která slouží jako dárce pylu opylovače, tzv. dárce pylu jsou v sadu vysazeni v pravidelných vzdálenostech. Poslední výsadba v sadech proběhla před třemi lety a byla to třešňová část, která je vybavena i systémem protidešťové konstrukce. Ta zabrání praskání plodů třešní vlivem deště. Stejně jako výhody **protidešťového systému** byly panem Kaufnerem prezentovány i výhody **protikroupového systému**, kterým je vybavena velká část sadů. Výstavba obou ochranných systémů byla finančně podpořena z PRV. V podvečerních hodinách čekalo účastní-

Foto: Velká část sadů má protikroupový systém.
Zdroj: Archiv CSV

ky exkurze tajemství výroby nejznámějších českých sektů, které poodhalila ve Starém Plzenci BOHEMIA SEKT, s.r.o. Účastníci se dozvěděli, jaký je rozdíl mezi klasickou a charmatovou metodou výroby sektu, jakým způsobem se setřásají kvasinky či jak se sekty odkalují. Také se dozvěděli, že i jejich kolegové **vinaři by se bez dotací z PRV těžko obešli** a mají obdobné radosti a starosti jako ovocnáři na jihozápadě republiky. V pátek 19. 5. 2023 pokračovala exkurze návštěvou Lukreny, a.s., konkrétně sadů Nebílovky. Jana Zikmundová přivítala účastníky v nově zbudované **farmářské tržnici**, kam si lidé z okolí mohou přijet pro místní a regionální produkty a pravidelně se zde pořádají kulturní akce. V prostorách výroby moštu a cideru paní Zikmundová představila **inovativní projekt na hydroponické pěstování jahod ve fóliovnících**. To bylo pro účastníky exkurze velice podnětné, protože jim během exkurze byly představeny **dva naprosto rozdílné inovativní způsoby** pěstování jahod. Dále účastníci viděli protikroupovou, protimrazovou ochranu sadů i ochranu sadů proti ptactvu, financovanou z PRV. Poté ještě účastníci zavítali do skladů vybavených technologií ochranné atmosféry a navštívili nově otevřený, plně robotizovaný kravín. ■

Autorem textu: Kamila Havel Kupcová

Regionální odbor České Budějovice

Za zkušeností do venkovské komunity v Holandsku

Zpráva z akce →

Nizozemsko – Inspirativní akci pro 30členou výpravu uspořádala ve dnech 2.–6. dubna 2023 Celostátní síť pro venkov společně s MAS Sdružení Růže z.s. Hlavními tématy byly komunitní energetika, komunitní zemědělství i celkově komunitní život v obcích.

Foto: Biofarma Waddenmax představila extenzivní hospodaření.
Zdroj: Archiv CSV

Během tří dnů jsme viděli, jak například funguje biofarma Waddenmax s extenzivním hospodařením. Bramborářská farma, která zásobuje sadbovými brambory nejen evropské trhy, měla **na střeše farmy umístěno třeba přes 500 solárních panelů**, které slouží k výrobě energie v rámci celého energetického družstva. Samostatnou kapitolou se stala vesnice Den Anđel, odkud mladí lidé odchází za prací do větších měst. Přesto je to obec plná života a rozličných komunitních aktivit, které jsou s obyvateli (převážně seniory) společně plánovány pomocí metody ABCD (Asset Based Community Development). Do-

Foto: Dobrovolníci se podíleli také na renovaci větrného mlýna.
Zdroj: Archiv CSV

káží tak vycházet z toho, co jim lidé zapojení do aktivit mohou nabídnout, a tak nemají nouzi o dobrovolníky, kteří zajišťují pravidelný provoz komunitní zahrady, kulturního domu či komunitního domu se second-hand obchůdkem, renovaci větrného mlýna aj. Dobrovolníci provozují také pekárnu ve městě Baflo, kterou by jinak původní majitel s odchodem do důchodu zavřel. Ve větším městě Warffum funguje vzdělávací centrum Wieshoes, kde se lidé mohou naučit inovačním technologiím a dovednostem. Za zmínku stojí i energeticky úsporné ubytování De Energiek, které získává elektřinu a teplou vodu ze sluneční energie, navíc je zapojeno do krátkého dodavatelského řetězce a k snídani nabízí celou škálu produktů od místních dodavatelů. Exkurzi uzavřela návštěva záchranné stanice pro tuleně v Pieterburen, na pobřeží Waddenského moře (to je od roku 2009 prohlášeno za světové přírodní dědictví UNESCO), kam nás pozvali „místní“, náležitě hrdí na tuto environmentálně přínosnou činnost v jejich blízkosti. ■

Autorem textu: Kamila Havel Kupcová

Regionální odbor Ústí nad Labem

Transfer zkušeností z MAS Pardubického kraje do MAS Karlovarského kraje

Pardubicko – Tuzemskou exkurzi do Pardubického kraje realizovala Celostátní síť pro venkov společně s Místní akční skupinou Sokolovsko. První návštěva mířila do obchodu Řeznictví U Švandů, kde podnikatel Vladimír Švanda povyprávěl, jak se mu díky dotacím povedlo pořídit tři chladicí vitríny, dvě pultové počítačové váhy, pokladní systém, software s hardwarem centrálního řízení a dopravní vůz s chladicí jednotkou do 3,5 tuny pro kvalitní přepravu masných výrobků. Jednalo se konkrétně o projekty „Uvádění masných hlineckých výrobků na trh“, „Investice do hmotného majetku – Řeznictví U Švandů“, „Uvádění na trh zemědělských produktů“. **Díky těmto projektům se zvýšila výkonnost podniku a program podpořil rozvoj společnosti.**

Dále účastníci zamířili za truhlářem Petrem Zelenkou, který provozuje rodinnou firmu od roku 1992. Majitel poreferoval o své firmě a názorně představil projekt „Olepovačka hran s možností softwarové komunikace a LT

Foto: Olepovačka hran v truhlářství zvýšila produktivitu.
Zdroj: Archiv CSV

propojení s ostatními technologiemi“. Žadatel **pořízením stroje zvýšil kvalitu svých výrobků** a rozšířil výrobní sortiment, dosáhl vyšší produktivity a úspor elektrické energie.

Dále účastníci navštívili fotbalový klub FC Hlinsko, z.s. Petr Netolický představil projekt realizovaný ve spolupráci s MAS Hlinecko v rámci PRV „Podpora spolkových činností FC Hlinsko“. Na Gymnáziu K. V. Raise a Středním odborném učilišti pohovořil ředitel Rostislav Dvořáček o historii školy a vyučovaných oborech. Následovala prohlídka učeben podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v rámci Komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD). Jednalo se o učebnu zeměpisu a geologie a laboratoř biologie. V sousedství gymnázia se nachází Muzeum v přírodě Vysočina, kam celá exkurze pokračovala po prohlídce učeben. Zde se účastníci seznámili s projektem „Revitalizace Betléma“.

Foto: Představení výroby piva bylo zpestřením exkurze.
Zdroj: Archiv CSV

Druhý den exkurze začala v obci Raná, u podnikatele Josefa Kunce, který všem představil projekt z Programu rozvoje venkova, díky němuž se povedlo pořídit **kácecí hlavici**. Poté účastníci zamířili na Římskokatolickou farnost v obci Raná, kde farář Ondřej Matula osobně představil projekt „Komunitní centrum Raná“, který byl financovaný z IROP. Další zastávka proběhla na obecním úřadu a zá-

kladní škole v obci, kde ředitelka školy, Hana Hrníčková, ukázala projekt „Venkovní učebna přírodních věd a řemeslných oborů“. Účastníci zhlédli projekty z PRV, kterými jsou „Ozvučovací zařízení pro kulturní dům Kladno“, „Vybavení kulturního centra v obci Kladno“, „Podpora výroby mlýnku Melsi“, „Rozšíření provozovny Miroslav Talácko“ a „Středisko volného času POHODA a POHODA COOL – Učíme se v pohodě“ financovaný z IROP. Večer zakončila společná diskuse a sdílení zkušeností s MAS Hlinecko. Zpestřením byla návštěva pivovaru Rychtář a představení výroby a plnění piva. Součástí se stalo představení držitelů značky Kvalita z Hlinecka.

Poslední den exkurze cílil na Sportovní klub Rváčov, z.s. a projekty realizované ve spolupráci s MAS Hlinecko. Jednalo se o **pořízení venkovního sportovního a technického vybavení**. Skupinu přivítal Aleš Meloun, který během hovoru zmínil i těžkosti spojené

s realizací projektů. Na mysli tím měl především nutnost předfinancování projektů v jejich plné výši. U spolku s ročním rozpočtem 400 tisíc korun je to velmi náročné a realizace projektu si vyžádala předfinancování i ze soukromých zdrojů vedení klubu. Následně se účastníci přesunuli do obce Vysočina, kde starosta Tomáš Dubský přiblížil projekt „Podpory veřejné dopravy“. Dalším místem pro návštěvu byl Městys Trhová Kamenice, kde starostka Iva Dostálová přítomným nastínila realizace projektů v rámci PRV. Jednalo se o „Vybavení veřejných prostranství odpočívadly“, „Zhodnocení kulturního objektu staré radnice“ a „Stezku pro chodce a cyklisty Trhová Kamenice – Rohozná II“. Cílem exkurze byla bohatá výměna zkušeností a sdílení dobré, ale i špatné praxe o projektech PRV a dalších dotačních programech na území MAS Hlinecko. ■

Autorem textu: Marcela Synková

Regionální odbor Brno

SMART možnosti podpor pro organizace působící ve venkovském prostoru

Nymburk – Dvoudenní seminář s exkurzí pod názvem SMART možnosti podpor pro organizace působící ve venkovském prostoru připravila na 12. a 13. dubna Celostátní síť pro venkov ve spolupráci s Centrem pro komunitní práci střední Morava. Akce se zaměřila na podporu malých a středních podnikatelů v rámci existujících forem podpory.

Jedná se o možnosti využití podpor EU, národních, vlastních, finančních nástrojů, úvěrů a záruk. Byly sdíleny možné formy pomoci podnikatelům na venkově se zaměřením nejen na zemědělství. Dalšími diskutovanými tématy byly možnosti hledání partnerů pro

spolupráci s cílem propojení tuzemských producentů i odběratelů v regionu v rámci krátkých dodavatelských řetězců. V programu zazněly příklady úspěšných podpůrných projektů Programu rozvoje venkova zaměřených zejména na malé a střední podniky.

Foto: Účastníci se seznámili s možnostmi účinné marketingové komunikace i s podporou tzv. „chytrých“ investic.

Zdroj: Archiv CSV

Podnikatelský sektor je v rámci Komunitně vedeného místního rozvoje obecně méně aktivní než veřejná správa a nestátní neziskové organizace. Cílem dvoudenní akce tedy bylo prezentovat možnosti místním akčním skupinám, zemědělcům, neziskovým organizacím, samosprávě a dalším subjektům zapojeným do implementace CLLD, jak oslovit a více povzbudit podnikatele ke spolupráci. Do programu semináře byly zařazeny přednášky na téma možnosti a výstupy konceptů SMART Villages a SMART CITY, vzájemně byly porovnány výstupy při jejich zavádění do praxe a výstupy aktivit pracovní skupiny SMART při Národní síti MAS ČR. Velkému zájmu se těšily prezentace na téma přeshraniční spolupráce podnikatelů, možnosti využití v CLLD, co brání podnikání v pohraničí. Jednou z možností, jak místní podnikatele více zaujmout pro mezinárodní spolupráci, je sdílet informace o možnostech exportu, výměně byznysového know-how, využití pracovního trhu partnera, či zakládání společných firem. Přednáška lektora z Ministerstva pro místní rozvoj byla zaměřena přímo na evropské inovační projekty, byla představena koncepce SMART Česko – výstupy ze screeningu naplňování Implemen-

tačního plánu Koncepce Smart Cities. Byla také prezentována podpora SMART prostřednictvím Ministerstva průmyslu a obchodu. V průběhu každé přednášky probíhala aktivní diskuse.

Velkou pozornost vyvolala přednáška **Jak na venkovskou mládež SMART**. Mládež představuje do jisté míry budoucnost venkova. „Chytřý venkov“ je dlouhodobý proces a je třeba ho udržovat a rozvíjet. Musí též reagovat na potřeby mladých. Mládež je implementátorem nových technologií, může přinést řadu nápadů a postupů, jak se s problémy na venkově vypořádat. Participace SMART s mládeží na venkově s sebou přináší nové pohledy, nápady, řešení. Když přizveme mládež ke zvelebování obce, vnímají to jako společnou práci a budou mít bližší vztah k obci, kde žijí. Účastníci semináře se shodli, že MAS mohou být výborným mediátorem a platformou hlasu mladých, **MAS může fungovat jako prostředník** a může být nápomocná s distribucí přenášení názorů, budovat „chytřý venkov“ ruku v ruce s mládeží. ■

Autorem textu: Dagmar Adámková

Regionální odbor Brno

Z pole na vidličku aneb zemědělec není nepřítel lidstva

Žabčice – Odborný seminář připravila v polovině června Celostátní síť pro venkov a Mendelova univerzita v Brně pod názvem *Z pole na vidličku aneb zemědělec není nepřítel lidstva*. Akce byla zaměřena na zemědělskou veřejnost, zástupce samospráv, vlastníky pozemků a partnery CSV.

Účastníci se seznámili s problematikou vypěstování kvalitních potravinářských surovin s důrazem na jejich zdravotní stav a nezávadnost pro spotřebitele. Opomenut nezůstal ani

vliv zemědělské produkce na prostředí v kontextu použití přípravků na ochranu rostlin. Cílem akce bylo **zvýšit povědomí laické veřejnosti o hlavní i mimoprodukční funkci zemědělství**. Lepší informovanost veřejnosti vede ke zlepšení vnímání zemědělství nejen jako odvětví „čerpajícího dotačního prostředky“, ale vnímání i jeho základního významu – produkce potravin, v neposlední řadě i velký podíl na utváření krajinného rázu a údržbě krajiny.

Teoretická část přednášek byla v odpoledním programu doplněna konkrétními ukázkami a výkladem přímo na poli v areálu pokusné stanice. Dne 8. 6. 2023 se v areálu Pokusné stanice Žabčice Mendelovy univerzity v Brně pořádal tradiční Polní den MendelAgro 2023. Termín semináře CSV byl proto cíleně vybrán týden po polním dnu, aby si i účastníci semináře mohli prohlédnout připravené polní ukázky a vyslechnout odborný výklad

zástupců MENDELU v Brně na řadu polních pokusů s různými plodinami.

Přehlídka polních pokusů se zaměřila například na řešení témat vlivu aktuálního počasí, sucha a změnu klimatu, dlouhodobého vlivu agrotechnických opatření na výnos obilnin, vybraných půdních vlastností, principů integrované ochrany rostlin, racionální výživy rostlin, nových trendů v hnojení, zkoušení

odrůd pšenice a ječmene v režimu ekologického pěstování, inovace pěstebních technologií polních plodin, podpor opylovačů, přirozených nepřátel škůdců a zvýšení biodiverzity. Sortiment tradičních i méně obvyklých druhů ovocných dřevin byl prezentován na stanovišti umístěném v sadu Školního zemědělského podniku. ■

Autorem textu: Dagmar Adámková

Foto: Polní pokusná stanice Žabčice Mendelovy univerzity v Brně. Zdroj: Archiv CSV

Regionální odbor Olomouc

Program rozvoje venkova v Českém ráji

Mnichovo Hradiště – Exkurzi Program rozvoje venkova v Českém ráji uspořádala začátkem května Celostátní síť pro venkov ve spolupráci s Mikroregionem Němčicko na Olomoucku. Výprava navštívila Mnichovo Hradiště a jeho okolí, kde působí Obecně prospěšná společnost pro Český ráj, z.s.

Pracovnice „masky“, Veronika Horáková, postupně představila 17 projektů pestrého zaměření. První zastávkou bylo město Mnichovo Hradiště s přivítáním představiteli města.

Účastníky provedli školou nebo lesoparkem realizovaným díky projektu PRV. Závěr patřil komunitnímu centru, kde proběhla prezentace Dobrovolného svazku obcí EKOD, která svým obsahem vyvolala rozsáhlou diskuzi nad tématem řešení odpadů v obcích.

Druhý den, věnovaný především projektům PRV realizovaným v obcích za pomoci MAS, započala exkurze v obci Ptýrov a jejích částech, kde si účastníci exkurze prohlédli volně přístupný **veřejný přístřešek**, který slouží pro potřeby občanů a akcí pořádaných v obci. Obec Loukovec přivítala účastníky exkurze ve své malotřídní škole, kde se podařilo realizovat projekt na **obnovení kuchyňského vybavení a podlahy**. Další projekt na obnovu míst aktivního odpočinku je ve fázi realizace, před dokončením. Fyzicky náročnějším zakončením návštěv projektů toho dne byl výstup ke kapličky na Vyskři, kde proběhla oprava kaple. Pan starosta všechny poutavě seznámil s his-

torií kapličky i samotné obce, provedl všechny zrekonstruovanou budovou, která slouží jako kulturní centrum. Následoval oběd v místní restauraci a přejezd na prohlídku hradu Kost. Náročný den zakončila večerní prezentace, diskuze a posezení se zástupci místních samospráv, mikroregionu a „masky“.

Farmáři skupinu seznámili se svojí farmou a příběhem, jak se k současnému stavu dopracovali. Chov hovězího dobytka, pěstování ovoce v rozsáhlých sadech, zpracování ovoce, včelaření a hrnčířina – tím vším se na farmě zabývají svépomocí nebo s výpomocí rodiny. Paní farmářka s radostí předvedla svůj koníček, hrnčířinu. Její povídání doplňovala pracovnice MAS, která farmářům pomáhá s celou řadou jejich projektů. Součástí farmy, opět podpořené z projektů PRV, je i prodejna, kde

Foto: Návštěva Biofarmy Arnoštice. **Zdroj:** Archiv CSV

je možné nakoupit výrobky přímo z farmy a další regionální produkty. Vedle zajímavé a rozsáhlé prezentace své práce farmáři nabídli k ochutnávce i plody svého snažení. ■

Autorem textu: Markéta Bezoušková

Regionální odbor Olomouc

Exkurze za projekty Programu rozvoje venkova 2014–2020 do Polska

Zpráva z akce

Polsko – Zahraniční exkurzi za projekty Programu rozvoje venkova do Polska uspořádala od 24. do 26. května 2023 Celostátní síť pro venkov RO Olomouc. Akce se zúčastnili zástupci MAS, starostové, zemědělci a osoby aktivně se podílející na rozvoji venkova z Olomouckého a Zlínského kraje, dohromady se jednalo o 45 osob. Exkurze byla organizována za účelem sdílení příkladů dobré praxe PRV, inspirace a námětů, které mají přispět k širším možnostem čerpání PRV. Cílem bylo vytvořit prostor pro diskusi o řadě projektů a podpořit předávání zkušeností a poznatků. Exkurze zajistila setkání účastníků se zástupci MAS, regionální samosprávy a dalších

rozvojových organizací v regionu a ti si předali zkušenosti s přípravami, realizací a následnou udržitelností inspirativních projektů prospěšných pro rozvoj regionu.

Foto: V Centru lokálních produktů se z projektu povedlo zafinancovat modernizaci kuchyně. **Zdroj:** Archiv CSV

Z prezentace se účastníci dozvěděli více o fungování místní MASky a marketingu lokálních produktů. Odlišnosti v zastřešování a označování značek kvality v Česku a Polsku spočívají v tom, že v Polsku nejsou zastřešeny na národní úrovni, ale řeší je každá místní akční skupina v regionu sama. To s sebou při-

naší nesourodost a konkurenci, ale současně volnější ruku. Už v Hotelu Rybak na břehu jezera Nyskie si každopádně nešlo nevšimnout, že jsou majitelé pyšnými držiteli právě regionální značky Produkt Lokalny a pokrmy tu připravují výhradně z místních produktů. Každoroční jarmark lokálních produktů se financuje z projektu. Jedná se o obdobu našich farmářských trhů.

Foto: Keramická výroba v Tulowicích se těší dlouhé historii.
Zdroj: Archiv CSV

V rámci projektu přes MAS Nyskie Ksiestwo Jezior i Gor se podařilo rekonstruovat cihlový kostel a účastníci obdivovali zejména kostelní podlahy. Z Tulowic si všichni pamatovali hlavně projekt na rekonstrukci a vybavení muzea keramiky. V těsné blízkosti továrny na výrobu keramiky se nacházela stará vlaková zastávka z pálených cihel. Obec Tulowice ji díky projektu proměnila v **muzeum keramiky**. Předmětem projektu bylo především vybavení muzea a zázemí. Dotace činila 63,63 %, zbytek nákladů na projekt šel z rozpočtu obce. Účastníci exkurze si prohlédli muzeum a zhlédli rozmanitost zdejší hrnčířské produkce.

Na pěší komentované prohlídce po břehu jezera Turawskie se skupina díky zástupcům MAS Kraina Dinozaurów dozvěděla o fungování místní akční skupiny, regionu i významu jezera pro cestovní ruch. V rámci projektu iniciativy LEADER došlo například k vytvo-

Foto: Cyklistická síť stojanů je podél celého jezera.
Zdroj: Archiv CSV

ření sítě stojanů podél celého jezera. Cyklisté tak mohou svá kola dofoukat, seřadit či opravit úplně sami. Projekt vznikl jako reakce na stále rostoucí rozvoj cykloturistiky. Později se plánuje ještě síť dobíjecích stanic pro elektrokola.

Druhým navštíveným projektem byl projekt rekonstrukce veřejných toalet. Nevýhovující stav bylo třeba v rámci podpory rozvoje oblasti jednoznačně modernizovat. Na setkání účastníků exkurze se zástupci místních samospráv dorazilo hned sedm starostů z okolních obcí. Každý z nich se představil a popsal své území se zajímavými projekty, které v obci realizovali. Pozoruhodným rozdílem bylo například zjištění, **že jeden starosta může mít ve své oblasti na starost současně více obcí**. Jeden z přítomných starostů měl například ve správě hned jedenáct obcí.

Foto: Toalety jsou nezbytnou součástí a vizitkou.
Zdroj: Archiv CSV

Další zastávka v obci Ozimek přinesla prezentaci projektů v turistickém centru a současně v sídle MAS Kraina Dinozaurów. Z činnosti MAS stojí za zmínku projekty jako „Spolupráce bez hranic“. Jednalo se o přeshraniční spolupráci v rámci Euroregionu Praděd. Nebo projekt „Po stopách našich regionů“. Projekt byl tvořen souborem informačních tabulí odkazujících na historii regionu. Tyto tabule si účastníci prohlédli před budovou centra. Největší pozornost pak cílila na projekt PRV přeshraniční spolupráce s MAS Hranicko, zaměřený na lokální produkty a jejich distribuci. V překladu „Dobré, protože místní“ je označení kvality potravin a výrobků. Celkem se spojilo 6 místních akčních skupin, které tuto značku zastřešují a udělují. V rámci projektu byla také postavena kamenná prodejna a internetový obchod, kde je možné si zakoupit výrobky označené touto značkou. Při pěší komentované exkurzi po obci Ozimek

nizaci vnitřních částí budovy, vytvoření a vybavení prezentačních místností pro exponáty spojené s výstavou metalurgie. V druhém pak o rekonstrukci a vybavení vnitřních částí budovy muzea, sloužících k sezónním a putovním výstavám v prostorách muzea. Následoval projekt s názvem „Muzeum chutí“, zaměřený na vnitřní vybavení jednoho salonku.

Pozornost účastníků si získal bývalý kaolínový lom, který se po vytěžení kaolínu díky projektu proměnil v **dinopark**. Třetí den exkurze se v obci Staniszcz Wielkie exkurze rozdělila na 2 skupiny. První se vydala na prohlídku šlapacích drezín a druhá pokračovala do obce Sporók za účelem prohlídky projektu zbudování přístřešku s environmentální tematikou u rybníka. Obě skupiny se vystřídaly, takže nikdo o nic nepřišel. Ve Sporóku si účastníci prohlédli zbudování altánku na břehu rybníka. Altánek je doplněn naučnými tabulemi o místní fauně a flóře a nutnosti třídění odpadů. Je zároveň vybaven **kompostovatelnou toaletou** a v rámci projektu spolupráce byl dovybaven naučnou hrou s otázkami o regionu.

Ve Stanicích si zase účastníci prohlédli zajímavý nápad na využití staré nepoužívané železniční koleje. Ve spolupráci s místní komunitou zde obec vytvořila **zážitkovou jízdu**. Obec Husarovice byla v loňském roce vyhlášena za nejkrásnější obec regionu. Husa se tu stala symbolem a průvodcem po obci. Vedoucí obcí vytvořili v rámci projektu **husí stezku** se zastávkami na nejdůležitějších místech. U každého zastavení je malá kovová soš-

Foto: Muzeum metalurgie v Ozimku vzniklo z brownfieldu.
Zdroj: Archiv CSV

účastníci navštívili projekt „Tohle a tamto – věci s duší“, který cílil na podporu rozvoje podnikání. Prodejna vrací již neužívané zboží zpět do oběhu. Někteří tu nakoupili suvenýry domů. Za zmínku stojí ještě nejstarší **visutý železný most v Evropě**, centrum obce nebo muzeum hutnictví. Metalurgie tu má historické kořeny, proto brownfield zrekonstruovali. Projektů na obnovu se zde sešlo několik a účastníci si mohli osobně prohlédnout například projekt „Rekonstrukce a modernizace v budově Muzea metalurgie v Ozimku“ nebo projekt „Místní centrum pro historické vzdělávání“. V prvním případě se jednalo o moder-

Foto: Šlapací drezínou je možné se prohnat po trati dlouhé 6 km.
Zdroj: Archiv CSV

ka husy vyobrazena v různých činnostech. U školy je tak třeba husa se školní brašnou na zádech, u knihovny s brýlemi atd. U každé sošky je informační cedule s informacemi o místě, kde se člověk nachází.

Další navštívený projekt v obci byl projekt s názvem „Turistika a rekreace v Husarovích“. Hřiště s cvičebními pomůckami slouží veřejnosti k aktivnímu odpočinku. Posledním navštíveným projektem byl projekt „Rozvoj turistické a rekreační infrastruktury obce Gąsiorowice“, kde v rámci projektu zmodernizovali kuchyň a zázemí v rekreačním objektu.

Exkurze nabídla celkem 12 projektů a další 4 projekty byly představeny v prezentacích. Účastníci hodnotili kladně pestrost programu, možnost setkání se zástupci polských samospráv, vzájemnou výměnu zkušeností a navázání nových kontaktů. ■

Autorem textu: Tomáš Čermák

Regionální odbor Opava

Zelený čtvrtek pro zelenější region

Jakartovice – Početná skupina nadšenců a zájemců o téma výsadby stromů v zemědělské krajině, zvláště pak o staronový způsob hospodaření v zemědělské krajině, a to agrolesnictví, se sjela v letošním roce na Zelený čtvrtek do Jakartovic u Opavy.

Hostitelem odborné exkurze se stal zemědělský podnikatel, Jiří Michalisko, partner CSV, aktivní člen mnoha významných zemědělských sdružení, oceněný stříbrnou medailí v rámci programu Pestrá krajina 2021, který vyhlásila Asociace soukromého zemědělství ČR.

Obsahem semináře konaného symbolicky na **Zelený čtvrtek** bylo nastínění problematiky zemědělské produkce v kontextu současného posílení environmentálních dopadů. Důraz byl kladen na propojení výzkumu a praxe s cílem podpořit konkurenceschopnost a udržitelnost zemědělství. V průběhu seminární části zazněly z úst skutečných odborníků přednášky o agrolesnictví jako osvědčeném směru péče o krajinu, dále

Foto: Příklad agrolesnického způsobu hospodaření – integrace pěstování dřevin se zemědělskou produkcí.

Zdroj: Archiv Farma Jiří Michalisko, Jakartovice

o půdní skladbě versus půdní erozi a jak jí předcházet, o prvcích agrolesnických systémů a představení nové intervence SP SZP. Část přednášek se věnovala biodiverzitnímu edafonu hmyzu, škůdcům a rizikům poškození v rámci agrolesnických systémů, produkci zdravých rostlin jako základu zdravých krmiv a potravin. Součástí akce byla velmi zajímavá exkurze k prezentaci realizovaného projektu z PRV 2014–2020/LEADER na místní farmě s ukázkou **agrolesnictví v praxi**. Průvodce Jiří Michalisko díky svým odborným znalostem a především bohatým zkušenostem zemědělského podnikatele ochotně odpovídal na četné dotazy. ■

Autorem textu: Vanda Myšáková

Foto: Exkurzní program byl účastníkům „šitý na míru“. Zdroj: Archiv CSV

Regionální odbor Opava

Farm to Fork – na pozvání do Lotyšska

Zpráva z akce →

Lotyšsko – Odborná zemědělská exkurze do Lotyšska se za významného přispění Celostátní sítě pro venkov uskutečnila koncem března letošního roku. Pětidenní akce s názvem „Farm to Fork – na pozvání do Lotyšska“ se zaměřila na představení dobrých příkladů praxe lotyšských zemědělců v oblasti zemědělské produkce a vztahů v rámci dodavatelského řetězce. Zejména pak s důrazem na jejich zkracování a propojování aktérů na lokálních trzích v návaznosti na další aspekty rozvoje venkovských oblastí.

Kromě představení samotného procesu zemědělské prvovýroby a zpracování produkce na území této pobaltské země se účastníci seznámili s **praktickými příklady marketingu a prodeje produktů**. Součástí programu se stala prezentace dalších aktivit místních podnikatelů, kterými diverzifikují svoji hlavní činnost a zároveň akcelerují rozvoj venkova. V rámci exkurze účastníci navštívili jak samotné faremní provozy, tak i farmářské trhy, prostory pro komunitní a vzdělávací akce, agroturistické komplexy. V programu nechyběla ani návštěva poradenského a vzdělávacího centra pro rozvoj venkova, které zajišťuje odborné poradenství zemědělcům a dalším skupinám působícím v oblasti rozvoje venkovských oblastí. Celým programem výpravu prováděly zástupkyně zemědělských vědeckých a nevládních organizací, díky čemuž se návštěvníci dozvěděli i mnoho odborných informací z oblasti nastavení Společné zemědělské politiky v Lotyšsku. Převážnou část účastníků tvořili zemědělské podnikatelé, kteří na jaře roku 2020 hostili lotyšské návštěvníky na území Moravskoslezského kraje. ■

Autorem textu: Vanda Myšáková

„Varhany znějící“ jako neobvyklý projekt podpořený z Programu rozvoje venkova 2014–2022

Rozsáhlá rekonstrukce varhan ve Zlonicích a v Petrovicích u Sedlčan se podařila díky dotaci PRV 2007–2013. Prostředky vystačily i na drobné opravy několika dalších hudebních nástrojů. Žádost o dotaci podaly Přemyslovské střední Čechy o.p.s. jako „MAS koordinační“ a MAS Sedlčansko o.p.s. jako „MAS partnerská“ do opatření PRV IV.2.1 Realizace projektů spolupráce. Podařilo se získat 3 246 992 korun. Partnery projektu byly Královské město Slaný a obec Petrovice.

Na kontě mají již 7 ročníků a o každý byl ohromný zájem

Vůbec první koncert varhanní hudby se uskutečnil ve slánském kostele sv. Gotharda již 8. září 2001. Historicky první ročník nabídl tři koncerty ve Slaném a ve Smečně. Mezi organizátory byl již tehdy Ivo Horňák, současný ředitel Kulturních zařízení města Slaného. Na varhany se pak ve Slaném a Velvarech hrálo po delší pauze až v roce 2009, kdy se v roli varhaníka představil pedagog a popularizátor varhanní hry, Pavel Černý, který se stal průvodcem putování dalších ročníků. V roce 2011 proběhlo pět koncertů. Rok 2012 nabídl putování za varhanami v Pozdni, Kvílicích, Tuchoměřicích a Libušíně a pět koncertů ve Slaném, na Peruci a ve Zlonicích. Pátý ročník 2014 varhanního festivalu nabídl sedm koncertů, na nichž se představili čeští i zahraniční špičkoví interpreti.

O tom, jak je podpora těchto aktivit důležitá, svědčí skromnější ročník 2016. Přemyslovské střední Čechy byly opět spolupořadatelé, ale hlavní finanční tíha ležela na městě Slaný. PRV v období 2014–2020 již neumožňoval z projektů spolupráce realizovat investice a „spolupořadatelství masky“ spočívalo v propagaci a organizaci akcí. Přes omezené finanční možnosti nabídl šestý ročník Varhan znějících čtyři koncerty. Všechny byly zaznamenány na CD. Dosud poslední ročník se uskutečnil v roce 2018, podruhé jako projekt spolupráce. Přemyslovské střední Čechy byly v roli „MAS koordinační“, MAS Dolnobřežansko o.p.s. byly „MAS partnerskou“, a nebylo to vůbec jednoduché. Pravidla projektů spolupráce PRV 19. 3. 1 byla zcela jiná. Opravy varhan už se nedaly podpořit a z vlastních prostředků se musely zaplatit honoráře českých a zahraničních interpretů. ■

Práce s dotacemi není jednoduchá, ale vyplatí se

*U prvních krůčků cyklu nazvaného Varhany znějící, podpořeného několika projekty Programu rozvoje venkova, byla i dlouholetá **bývalá ředitelka MAS, Jaroslava Saifrtová**. Odpověděla nám proto na několik otázek.*

Jak často je pořádán festival Varhany znějící?

Festival je pořádán nepravidelně a zatím má sedm ročníků. Po ročníku 2001 následovala delší pauza do roku 2009, pak to byly ročníky 2011, 2012, 2014, 2016 a 2018.

Jak velký byl zájem o program?

Po pravdě nad očekávání. Kapacita dvou autobusů najatých pro putování za varhanami nestačila a kostely byly naprosto zaplněné. V Petrovicích, kde se hrálo na rekonstruované varhany po mnoha desetiletích, přišla do kostela snad celá obec.

Máte z koncertů něco na památku?

V roce 2012 vzniklo dvojCD, v roce 2014 dokonce trojCD. Máme je ještě k dispozici, ale opravdu jen pro vážné zájemce. Tečkou za sedmi ročníky bylo také vydání publikace nazvané Varhany znějící, kde organolog Štěpán Svoboda a fotograf Jiří Jaroš zdokumentovali nástroje, které zazněly na všech sedmi ročnících. Je to knížka „pro skutečné znalce“. Vydání publikace podpořil Středočeský kraj.

Jaký přístup má vaše město k podpoře kultury všeobecně?

Město Slaný kulturu i hudbu skutečně podporuje, vynikající úroveň u nás mají každoroční Slánské jazzové dny. Populární je ale třeba i „open“ punkrockový festival Valník pořádaný v srpnu v letním kině. Za to jsem opravdu moc ráda.

U stávající ředitelky MAS Přemyslovské střední Čechy, Štěpánky Fišerové, otázky mířily na žádosti o dotace.

Jak těžké bylo vypořádat se s dotačními podmínkami PRV období 2014–2020?

Nebylo to vůbec snadné. Podat žádost na projekt „Výměna zkušeností v chovu králíků velkých plemen“ by bylo jednoduché, ale přizpůsobit varhanní festival podmínkám PRV 19.3.1 šlo opravdu těžko. Asi jako kdybyste z dotací určených pro vybavení mateřských školek chtěli podpořit obnovu hřbitova.

S čím přesně jste se potýkali?

V první řadě nebylo možné podpořit opravy varhan, problém byl i s honoráři špičkových varhaníků. Honoráře zahraničních hráčů se běžně pohybují kolem 1000 € za koncert. My jsme jim ale mohli zaplatit nejvýš tolik jako lektorům na semináři, tedy pár stokorun za hodinu. Přes tyto překážky se podařilo

uspořádat pět koncertů. Polovinu celkových nákladů ale nesly obě místní akční skupiny.

V čem by měly být podmínky lepší?

Pomohly by nám dvě věci. Především to, aby honoráře interpretů byly uznatelnými výdaji. A pak aby uznatelným výdajem byla příprava nástrojů před vlastním koncertem. Týká se to hlavně nástrojů, které při putování za varhanami zazní po mnoha letech, a proto je nezbytná jejich příprava na koncert. To je skutečně velká položka.

Ročníkem 2018 jste s festivalem skončili?

Ne tak docela. Pokusili jsme se zorganizovat i osmý ročník, ale žádost jsme nepodali. Ukázalo se, že partnerská MAS by spoluúčast neutáhla. Teď čekáme, zda nové dotační období (SP SZP 2023-2027) nabídne pro projekty spolupráce lepší podmínky, než byly v období let 2014–2020.

Držíme palce a za odpovědi oběma dámám děkujeme a přejeme MAS Přemyslovské střední Čechy hodně podobných krásných okamžiků nejen s nádhernou varhanní hudbou, ale i v dalších činnostech, kterými podporují rozvoj „svého“ regionu. ■

Představení MAS

Místní akční skupina Přemyslovské střední Čechy, o.p.s. <https://www.premyslovci.cz/> patří mezi vůbec první skupiny, které v ČR vznikly. V březnu 2004 se stala sdružením právnických osob. V roce 2011 se transformovala do obecně prospěšné společnosti. Skupina pomyslně spravuje území o rozloze 562 km², pod sebou má sedm měst, osmdesát obcí a 90 713 obyvatel. Již samotný název „masky“ napovídá, že se jménem i činností nadšeně hlásí k české historii. Její působnost sahá například do obcí Levý Hradec, Budeč, Libušín a Slaný, tedy měst spojených s nejstarší historií rodu Přemyslovců a tím i samotnou českou státností. Ze strany MAS je také podporována oblast kultury. Za jeden z nejúspěšnějších považuje projekt Varhany znějící, kde se prostřednictvím dotací realizovaly dvě rozsáhlé rekonstrukce varhan ve Zlonicích a v Petrovicích u Sedlčan a drobných úprav se dočkaly i některé hudební nástroje, na které se hrálo při dvou putováních.

Autorem textu: Miroslav Prokop

Rozhovor se žadatelem **Vinařstvím nepolíbeni, v obci jim začali říkat „Třešničky“**

Do Vičic na Chomutovsku se přistěhovali z Karlovarska poté, co otec koupil online třešňovou alej. Alois Mikulášek toto místo před samotnou investicí nikdy neviděl. Měl jen volné prostředky, a tak v internetové aukci sad vydražil, protože má třešně jednoduše rád. V ruce měl jen výpis z katastru a o lokalitě nikdy předtím neslyšel. Když se jel na investici jednoho dne podívat, špatně odbočil.

Uprostřed třešňového sadu s chrupkami se přizvaný starší syn Robert nechal slyšet, že se o sad postará. Místo bylo třeba prořezat a plody zužitkovat. Práce přibývalo a příchod mladšího syna Jakuba na sebe nenechal dlouho čekat. „Neměli jsme vůbec žádnou techniku, místa jsme čistili křovinořezy. Potřebovali jsme traktor, a když přijel obchodní zástupce, jen mimochodem prohodil, že naši alejí vede nejspíš stará viniční trať,“ vzpomíná Jakub Mikulášek na zrod myšlenky rodinného vinařství a dodává, že viniční trať je zcela zásadní proto, aby měli vlastní vinohrad. „Kvóty EU státům určují, kolik hektarů vinic může mít daná země. Zakládat úplně novou vinici proto není vůbec jednoduché. Nikdo z nás netušil, že se uprostřed třešňové aleje objeví takový poklad.“

Internetová aukce podruhé

Sad bez zázemí po roce doplnila úspěšná internetová aukce nemovitosti. „Bylo to osm hodin u počítače a co pět minut tisícikoruna příhozem, odejít na toaletu znamenalo všechno, nebo nic,“ líčí Alois Mikulášek. První na řadu přišla logicky rekonstrukce domu, aby „tři chlapi v chalupě“ měli pro práci i pro život potřebné zázemí.

Ze všech nároků městských karlovarských kluků museli slevit

Hlava rodiny současně „googlila“ odborné poradenství. Na konzultaci do Vičic tak zavítal odborník z moravských Valtic, Milan Sedláček. „Věděl jsem o něm, že se vinařství věnuje od mládí a má schopnost dobrého manažera. Postavil na nohy tehdy zcela vytunelovanou vinařskou školu ještě z dob Rakouska-Uherska na Moravě, takže sláva této školy pokračuje dodnes hlavně díky němu. Věřil jsem proto, že to bude přesně ten člověk, který rozhodne, co s naším sadem,“ povídá otec.

Přizvaný odborník přijel zcela připravený a potvrdil, že se Mikuláškově nachází ve vinařské oblasti a že jestli chtějí sklízet, musí si v první řadě nechat vyrobit tanky. „Potřeboval jsem slyšet, jestli má vůbec smysl se myšlenkou vlastního vinařství zabývat, a pokud ano, tak jestli bude ochotný nám v tom všem jako úplným laikům pomoci. Svými znalostmi a nadšením mě ale zcela ohromil,“ dodal nejstarší člen

rodiny s tím, že odborník na slovo vzatý je vedl krok za krokem. Vysvětlil prognózu, navrhl celý způsob založení vinařství. „Jen díky němu mělo vše od začátku hlavu a patu, jasný řád, žádný pokus omyl, rizika zkrátka eliminoval. Měl jsem představu i o finanční stránce věci, ale vážně mě tehdy ani nenapadlo, že to chytne takový spád.“ Mezitím totiž přišla do dražby zarostlá vinice v nedaleké Stranné. „Všichni čekali, že to nikdo nebude chtít a cena se určitě sníží. Já jsem o ni ale moc stál, a tak jsem cenu akceptoval,“ usmívá se lišácky Alois Mikulášek nad krokem, kterým ostatním zájemcům vypálil rybník.

Slovo dalo slovo

Psal se květen 2012 a bylo třeba svolat rodinnou radu, kde padla jasná pravidla. Kluci ještě neměli manželky, takže první přišel slib, že ze společného podnikání nikdo neuteče, kvůli dřině ani ženě. Protože se nabízelo rozšiřování, stanovili si, že pro tři lidi je maximálně 20 hektarů akorát. Jednoduše rodinná firma s přesahem do dalších generací. Od začátku věděli, že chtějí používat co nejméně chemie, žádné herbicidy, takže kus si vzali z integrovaného i ekologického vinařství.

Připravit sady znamenalo vytěžit usychající stromy, vyndat sloupky, kilometry drátů natočit do kotoučů a půdu zorat. Zatímco bratři byli na poli, pan Sedláček sháněl vybavení pro zpracování vína a otec finance. Náhoda tomu chtěla a objevilo se vinařství, kde syn nechtěl převzít vinici po otci.

Mikuláškově tak odkoupili kádě, bedny na sklizeň, starý lis a rmutové čerpadlo. Radost střídala další dřina. Aby měli prostory vhodné pro výrobu, čekaly je tři kóje pro koně a půlmetrová stará kejda. „Byl to jediný prostor vhodný pro výrobu. Rychle jsme to museli vyčistit. Objednané tanky dorazily přesně v den sklizně a začali jsme vyrábět,“ vzpomíná Robert s tím, že samotný výběr správných odrůd vína pro pěstování už byl oproti fyzické práci úplná legrace. „Chtěli jsme odrůdy odolné vůči chorobám. S panem Sedláčkem jsme zajeli do šlechtitelské stanice a s sebou jsme pro jistotu měli i someliéra z Berlína. Ve sklepě nám představili ročníky 2011. Byl to nejhorší ročník na červená vína, protože celý rok propršelo. Ochutnali jsme ce-

lou řadu vzorků, ale nic nám nechutnalo. Pak jsme kápili na něco, co všem zavonělo. Sevar vynikal chutí, takže jsme si řekli, že když dozrál v tak hrozném roce a chutná nám všem, tak to je přesně to, co potřebujeme,” popisuje výběr odrůdy Jakub s tím, že Sevar doplnil ještě Hibernál. Místo třešní pak vysadili Rinot, a protože chtěli držet krok s Moravou, v roce 2014 vysadili ještě specifickou odrůdu Solaris, aby pro lidi měli burčák mezi prvními, už v období koncem srpna a začátkem září.

Tři roky bratři dělali vše společně, spory neměli, práce byla celoroční. „Když máte společný cíl, nepřemýšlíte nad ničím, vede vás intuice, jdete jen dopředu, nic dalšího neřešíte. Později Robert zůstal ve sklepě, já na vinici a táta se

staral o chod firmy, doplňoval peníze a řešil úřady a možné dotace. Jeden bez druhého bychom nemohli fungovat,“ doplňuje Jakub.

Z prvních 2000 lahví bylo v roce 2005 hned 5000 lahví. Dnes produkce čítá 20 000 lahví, což je 18 000 litrů vína ročně a jako bonus lahodný mošt. Jakub coby vyučený automechanik, posledním zaměstnáním kameraman, dnes vinař a zemědělec, manžel a táta. Na venkov ho přivedly zdravotní potíže a touha pěstovat si vlastní produkty. Dnes mají kromě vlastního vína a moštu také svá rajčata, papriky, okurky, melouny i salát. Vše ostatní odebírají od zemědělců v okolí. Když přišly děti, se ženou si postavili vlastní rodinný dům, jak jinak než co nejbližší vinici. Jako vše v životě je ale něco

za něco. „Práce na vlastním znamená práci od rána do večera, protože celý rok je pořád co dělat. Zemědělství není linka, nemůžete nikam zavolat a zastavit růst, omezit péči. Zavolat ať neprší nebo nesvítí slunce. Nad dovolenou se ženou jsme nebyli dvanáct let. Ty hodnoty ale najdete jinde, těší mě svoboda. Když pomínou pravidla, není nad vámi žádný šéf, jste hospodář, který ví, že se o sebe a o rodinu musí postarat sám, že to nikdo za vás neudělá,“ shrnuje pozitiva otec dvou dětí. Přestože pořád pracují, jsou prý vlastně neustále pohromadě, dětem na dohled. Tříletý Vincent a pětiletá Josefinka kdykoliv přiběhnou, jsou zvědaví, co se tvoří. Někdy nakrátko přiloží ruku k dílu a jdou si zase hrát. Samy mají malý elektrický traktor a drandí po vlastním. „Oba jsme s mužem vyrůstali ve městě a jsem vděčná za to, že naše děti mají volnost a užijí si zemědělský dvůr se vším, co k němu patří. Když jsem sem šla, tušila jsem, do čeho jdu, a že to nebude jednoduché. Ale když můj muž mluví o révě, mluví o ní nadšeně a s láskou jako o dětech, je lehké mu být oporou,“ dodává odhodlaně Jakubova manželka Iva, která jinak pracuje v optice a má na bedrech starost o děti a domácnost.

Přítelkyně staršího bratra, Zdeňka, pomáhá ve vinohradě a jezdí na stánky. Všichni se jednoho dne vidí v rodinném podniku na plném úvazku. „My jsme první generace, která to musí vše vybudovat a nastavit. Druhá generace to už jen převezme a bude rozvíjet. Když vidím pokrok chytrých řešení, já sám se za 20 let vidím tak, že už to budu jen řídit a na práci budou funkční roboti,“ usmívá se Jakub.

Musíte mít velké plány, aby něco malého vzniklo

Plány do budoucna jsou obrovské, investiční odhad je 20 milionů. Projektová dokumentace řeší nové výrobní prostory a prodejnu vlastních výrobků. Po degustaci je třeba hosty ubytovat. Portfolio proto počítá s agroturistikou. Penzion, sklad, kanceláře, sociální zázemí, šatny. Významným potenciálem je cyklostezka v blízkosti. Dotace mohou významně pomoci. Zkušenosti s projekty už Mikuláškoví mají, ne vždy je ale vše růžové. Poznali například, jaké to je zaplatit za neprofesionálně odvedenou práci, řešili sankce a smířili se i se zamítnutým projektem. Vše ale vnímají jako zkušenost,

ze které je třeba se poučit a jít dál. Společně se shodují, že významným protivníkem v dotačních titulech je čas a administrativní zátěž.

Díky dotaci získali například prostředky na výsadbu vinice na 2,5 ha, jednalo se o 4500 kusů odrůdy Solarisu a 5700 kusů Rinot, s následnou výstavbou opěrné konstrukce. Koupit se povedlo také 170litrový hydrolis na révu, hloubkový kypřič, univerzální plečku, mulčovač, elektrické nůžky na révu nebo několik nerezových tanků. Na seznamu byly také program pro vinařskou evidenci nebo plnička lahví vína a bag in boxů. V úplných začátcích přitom pomohl třeba i výhodný úrok na úvěr pro traktor. „V roce 2015 mi došlo, že to sám nezvládnu. Oslovil jsem firmu z Brna, koukal jsem na rejstřík, na recenze, uzavřeli jsme s nimi smlouvu a začali nám pomáhat s vyřizováním dotace. Nejdřív mě vedli, jaké dokumenty mám dodat, co doplnit, ale pak se tam začali střídat lidé a nás si postupně přebralo několik zástupců,“ líčí osobní zkušenost s agenturou na vyřízení dotace Alois Mikulášek. Plán s pastvinami a ovci skončil úplným nezdarem. „Oplotili jsme 20 hektarů, udělali jsme brány, koupili jsme sekačku na trávu s rozhozem, ale nakonec jsme vše zafinancovali ze svého. Dotace neprošla ani na odvolání. I to jsou zkušenosti, se kterými je ale třeba počítat,“ říká otec odhodlaně s tím, že se po nezdaru nevzdal a hledal jinou firmu, která by jim se zpracováním dotací do budoucna pomohla.

Kontroloři jsou prý neúprosní. Přijedou, zkontrolují účty, přepočítají sloupky, nesmí jich být více, ani méně. Podmínky jsou jednoduše dané. „Nevyseli jsme například směsku na 3 ha vinice a dostali jsme sankci v podobě 25 % pro celých 8 hektarů,“ doplňuje Jakub s tím, že všechno se učí za pochodu.

Vedle vlastní píce a dotačních titulů Mikuláškoví považují za důležité také partnerství s obcí. Dlouhodobý vývoj cílí vedle vlastního penzionu a prodejny na to, dostat se do kaváren, vinoték, zajistit vlastní degustace, pohlídat velké akce, na kterých je třeba se propagovat a zviditelnit. ■

Autorem textu: Lenka Horníková

Výroba knižní záložky

Budete potřebovat:

- Byliny, listy, květy,
- laminovací fólii,
- nůžky,
- laminovací stroj.

Natrhejte
byliny, listy a květiny,
vylisujte, vysušte.
Vystříhejte laminovací fólii
ve velikosti záložky, do ní
založte květiny. Do zásuvky
zapojte laminovací stroj,
nahřejte a zatavte.

KONTAKTY

Celostátní síť pro venkov v ČR

Centrální pracoviště

Ministerstvo zemědělství
Řídicí orgán rozvoje venkova
Těšnov 65/17
110 00 Praha 1

Státní zemědělský intervenční fond
Ve Smečkách 33
110 00 Praha 1

Seznam pracovníků CSV

Region	Jméno a příjmení	e-mail	mobil
CP SZIF	Jana Bartošová	jana.bartosova@szif.cz	777 530 535
CP SZIF	Soňa Roškotová	sona.roskotova@szif.cz	735 705 490
CP SZIF	Šárka Heřmánková	sarka.hermankova@szif.cz	703 197 164
CP SZIF	Lenka Horníková	lenka.hornikova@szif.cz	703 197 468
CP SZIF	Martina Bošelová	martina.boselova@szif.cz	703 197 329
RO SZIF Praha	Miroslav Prokop	miroslav.prokop@szif.cz	735 764 266
RO SZIF České Budějovice	Kamila Havel Kupcová	kamila.havelkupcova@szif.cz	724 619 120
RO SZIF Ústí nad Labem	Marcela Synková	marcela.synkova@szif.cz	731 536 323
RO SZIF Hradec Králové	Miroslava Stárková	miroslava.starkova@szif.cz	724 619 187
RO SZIF Brno	Dagmar Adámková	dagmar.adamkova@szif.cz	724 619 213
RO SZIF Brno	Lucie Sýsová	lucie.sysova@szif.cz	731 689 810
RO SZIF Olomouc	Markéta Bezoušková	marketa.bezouskova@szif.cz	730 526 791
RO SZIF Olomouc	Tomáš Čermák	tomas.cermak@szif.cz	730 543 753
RO SZIF Opava	Vanda Myšáková	vanda.mysakova@szif.cz	601 393 906